

Dopisi morajo biti frankirani, podpisani in opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Časopis prejema le člani strok. organizacij, ki so priključene Strok. komisiji za Slovenijo, in sicer brezplačno.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

— Izhaja 15. v mesecu. —

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, pošt. predal 290

Čekovni račun št. 13.562

Telefon interurban št. 3478

Rokopisi se ne vračajo.

Pozdravljeni — pionirji!

Pomladanski cvetovi, ki so vzkli na zatrlih poljanah, nam vlivajo v duše čut samozvesti in mogočnega proletarskega **ML**. Cvetna nedelja, pasijon, Velika noč — vstajenje so simbolična slika borbe med silami življenja in silami smrti, ki pretresa neprestano tudi človeško družbo.

Na cvetno nedeljo je triumfirala pravica in množice so se ji klanjale. Ob uri Preizkušnje, ko bi trebalo tudi žrtvovati svoj »jaz«, pa so celo najzvestejši odpadli. Množice pa so same zažigale domove pravice in zasramovale svojega oznanjevalca Pravice in Resnice. Ali Pravica je vseeno zmagala in vstala iz groba. In tiste množice, ki so jo krizale in jo zasmehovale, gredo ob dnevih Vstajenja za procesijo. Milijoni izgovarjajo molitev, ki jo pa malokatero srce resnično izgovarja. Milijoni so še vedno pripravljeni, da gredo od slavlja cvetne nedelje na Golgoti ubijati in zasramovati. Tako je borba med Krivico in Pravico neizprosna in slava tistim, ki vztrajajo, pa četudi jih pribijejo na križ. Vstali bodo z vso močjo in slavo. Kajti, kolikor pregleda človeško oko v zgodovino nazaj, so sile Življenja in Pravice močnejše. One zmagujejo in človeštvo se dviga.

To je vzpodbudno in veselo poročilo, zapisano ob priliki kongresa Strokovne komisije za Slovenijo, ki se vrši po dnevih Vstajenja, v nedeljo 19. aprila 1936.

Pot ponižanih in razžaljenih gre preko dolin in dolinc, preko skal in pečin stalno navzgor. Vse dobro bo praznovalo, kljub teži življenja, svoje vstajenje. —

Na kongresu Strokovne komisije, 19. aprila 1936, se bodo v Ljubljani zbrali delegati svobodnih delavskih strokovnih organizacij s praporom in geslom: **Delavec — delavcu, — delavec z delavcem v skupen, silen in impozanten ML**.

Ob dnevih vstajenja narave je ta kongres. V dnevih simbola, da vse vstaja, kipi in raste, v dnevih simbola Resnice, govoreč, da v borbi med Življenjem in Smrtjo zmaguje — Življenje.

Na tej konferenci se bodo pozdravili bojevniki iz vseh krajev, ki že desetletja stoje na čelu naših strokovnih organizacij in mlajših, ki so vlili v strokovno gibanje čilega, svežega duha proletarske zavednosti, miselnosti, skupnosti in avtoritete.

Neumorno in z veliko požrtvovalnostjo vrše svoje težke naloge, zavedajoč se svojega poslanstva, ponosni, prekaljeni in zjekleneli. Zastopane bodo vse stroke in lahko bo pregledati delo našega strokovnega gibanja.

Stiskali si bomo roke s prijateljskim stiskom, s sodružnim pozdravom in v naših srcih bo pomlad, simbol vstajenja.

Po dnevih vstajenja je naš kongres. Po dnevih, ko je Pravica zmagala nad Krivico. Vsi dvomljivci naj vedo, da se duha ne da zlomiti, da gre pot proletariata nevzdržno navzgor, kljub vsem zaprekam in da je zavest »**ML**« moralna sila strokovne organizacije in vsega delavskega gibanja, ko bo, kljub raznim Cvetnim nedeljam in Golgoti, vstalo veličastno in mogočno.

Kongres bo razpravljal za delavstvo in nameščenstvo važna življenjska in gospodarska vprašanja, sklepal o bodočih nalogah, dal smernice za bodoče delo. Ob enem pa bo tudi dokaz koncentracije vstajajoče armade, ki se, kakor njeni pionirji, zaveda svojega zgodovinskega poslanstva.

Pionirji — pozdravljeni!

Naj triumfira Pravica in Proletarski **ML**!

40 urni delovni teden brez zmanjšanja mezde

Že iz samega začetka gibanja, ki se vodi za zmanjšanje, za skrajšanje delovnega časa na 40 urni delovni teden, so se delodajalske organizacije po vsem svetu po večini izrekli proti vsakemu skrajšanju delovnega časa. In ta njihov »protiv« obrazlažajo sledeče:

»Zvišanje mezd v zvezi s skrajšanim delovnim časom bi pripeljalo do močnega povišanja proizvodnih stroškov in prodajnih cen — a s povečanjem kupne moči vsega delavstva bi bila omajena kupna moč ostalega prebivalstva. — Zadelo bi se tudi na gotove težkoče tehnične prirode — skrajšanje delovnega časa bi lahko imelo posledico umetne zaostitve mehanizacije.«

Brez ozira na to in ono, so se mnogi delodajalci raznih industrij v več raznih državah izjavili za princip skrajšanja delovnega časa, a po nekod so celo prostovoljno uvedli 40-urni delovni teden.

V mehanični konstrukciji so upeljali 40-urni delovni teden sledeča podjetja:

Robert Bosch v Nemčiji (električni aparati in avtomobilni deli).

Fordove tovarne avtomobilov v Antwerpenu, Minerva v Antwerpenu, Fiat v Italiji in Steyr v Avstriji. V Zedinjenih ameriških državah Ford že leta 1926.

V čevljarški industriji je upeljal Barrath, prejšnji predsednik Nordhampton Boot Manufacturers Association, 40 urni delovni teden kot praktično sredstvo za pobijanje brezposelnosti. V Čehoslovaški je Bata v svojih tovarnah naredil isto.

V kemični industriji je upeljan 40-urni delovni teden brez znižanja mezd v Nemčiji v Farbenindustrie v Frankfurtu. Istotako v Angliji v podjetju

Mandres (barve, politure, laki in črnila). Ravnatelj tega podjetja je izjavil, da za trajna podjetja ni razlogov, da bi se ne mogel skrajšati delovni teden, še več, pri skrajšanju delovnega tedna na 40 ur se doseže še celo dobiček.

V industriji rafinerije je upeljal 40-urni delovni teden že 1932. leta Standard Oil Company v New Jersey in Imperial Oil Company v Kanadi.

Millienne, eden iz francoskih stavbnikov piše: »Dobro vem, da sem v protislovju s prepričanjem, ki vlada v industrijskih krogih. Ali ne strašim se tega, da povem in trdim, ker sem prepričan, to je, da se kriza brezposelnosti — ki gnjeje celokupno go-

spodarstvo, ki uničuje milijone kupcev — lahko pobije samo na dva načina in sicer: Da se omeji razvoj tehnike in se vrnemo k staremu načinu dela, ali pa, da se skrajša delovni čas.

40-urni delovni teden je upeljan tudi pri tvrdki za optične potrebščine Zeiss v Jeni, ki je bilo eno iz prvih podjetij, ki je pred vojno upeljalo 48-urni delovni teden.

41-urni delovni teden v štirih izmenah so organizirale nemške in poljske sladkorne tovarne. Eenako tudi angleške, belgijske in češke steklarne in tovarna olja v Harburgu, ter tvrdki Brinckmann in Mergel v Nemčiji.

Naj dodamo še to, da 40-urni delovni teden zagovarja tudi Trgovska

III. REDNI KONGRES

Strokovne komisije za Slovenijo (Oblastni odbor URSSJ.), bo v nedeljo, dne 19. aprila 1936 ob 9. uri v dvorani Delavske zbornice.

DNEVNI RED:

1. Otvoritev kongresa:
 - a) konstituiranje;
 - b) volitev verifikacijske komisije;
 - c) volitev komisije za poedine točke dnevnega reda.
2. Poročila:
 - a) Predsednika,
 - b) tajnika,
 - c) blagajnika,
 - d) finančne kontrole.
3. Gospodarska politika in položaj delavstva. S. Uratnik.
2. Socijalna zakonodaja in starostno zavarovanje. S. Rado Čelešnik.
5. Sindikalni tisk in delavsko sindikalno gibanje. Ss. Petejan in Arh.
6. Volitev novega odbora in finančne kontrole.
7. Razno.

Na predvečer kongresa, t. j. v soboto, dne 18. aprila 1936, bo v čast delegatom delavski prosvetni večer »Zarje«.

zbornica Združenih držav Amerike. Ze 1932. leta je predsednik trgovske zbornice v Brüsslu, Michelet, na običnem zboru zbornice izjavil:

»Ako se hoče, se brezposelnost da odpraviti in to s tem, da se porazdeli delo. Denarna sredstva, ki bi postala na ta način svobodna, bi se lahko porabljal za podporo podjetij, da bi lahko brez škode izvršila to preureditev. Država, ki to naredi, bo poravnala ostalim pot, po kateri treba iti... in ni se treba strašiti z nikako nemogočnostjo slišati pojavov, ki jih želijo izvesti nekatere industrije.

Pod pritiskom krize je predsednik Združenih držav, Roosevelt, že leta 1933. pozval parlament, naj sprejme načrt za dvig gospodarstva, in v katerem je pooblastilo, da se delovni čas skrajša na 40 ur tedensko, a mezde naj se, kljub skrajšanju delovnega časa, povišajo. In čeprav je vrhovno sodišče po nekaj mesecih ta načrt obsodilo in mu vzelo zakonsko moč, se je kljub temu opazalo, da so velike industrije zastopale misel Rooseveltovo, in tako je skrajšanje delovnega tedna na 40 ur bilo kljub temu definitivno in da je zelo malo slučajev, ki bi ne upoštevali tega zakonskega predpisa o delovnem času.

V Italiji je 40-urni delovni teden uveden splošno v industriji in v trgovini sporazumno z delodajalskimi in delojemalskimi korporacijami. Vlada je izjavila, da bo, pa četudi na internacionalnem polju ne pride v tem pogledu do sporazuma, stare odredbe o skrajšanju delovnega časa obdržala. A ko bo na internacionalnem polju prišlo v tem pogledu do sporazuma, da bo vsaka italijanska industrija ta sporazum sprejela.

Na Čehoslovaškem, kjer je načrt zakona o 40 urnem delovnem tednu že zelo napredoval, in ki bo v kratkem našel svojo zakonitev v parlamentu, so poleg tega sklenjene med delodajalskimi in delojemalskimi organizacijami pogodbe, ki urejujejo 40-urni delovni teden in delno izenače-

nje mezd. Vse to v produkciji stekla, v pivovarnah, v industriji alkohola in umetne svile.

Poleg tega je v Sovjetski Rusiji že od 1927. leta v dobro racionaliziranih podjetjih upeljan 7 urni delovni dan. Pozneje je uveden v vsej industriji Sovjetske Rusije kot potrebna socialna posledica razvoja tehnike.

V Sovjetski Rusiji je teden mesto s sedmimi, samo s petimi ali šestimi dnevi.

Tekstilno delavstvo

SKLEPI

sprejeti na anketi o položaju tekstilnih delavcev v Beogradu dne 24. januarja 1936.

Splošni sklepi:

1. Tekstilna industrija je izbrala ugodno carinsko zaščito in se v kratki dobi tako razvila, da malone tako pokrije vse domače potrebe. Narastle so še tovarne, število statev in število tekstilnega delavstva. Te ugodnosti so dale podjetnikom, da so sorazmerno v kratki dobi amortizirali veliki del uložene investicije in še poleg tega nakupile pomembne rezerve.

2. Uvoz sirovin predstavlja k celokupnemu uvozu velik odstotek izdatkov.

3. Carinska obremenitev je prizadela tudi tiste sirovine, ki nam primanjkujejo in tako podražujejo domače izdelke.

Položaj delavstva.

4. Delavske mezde v tekstilnih podjetjih so tako nizke, da ne dose-

Dozdaj ni bilo enotnega pravca v metodah, ki bi omogočili voditi celotno gibanje in z energičnim zamahom, za uveljavljanje 40 urnega delovnega tedna.

Zdaj je nalogo za uvedbo 40 urnega delovnega tedna prevzel z vso odločnostjo in stvarnim delom Mednarodni biro dela. Vso akcijo bo usmeril sedaj, da se zakonito uvede 40 urni delovni teden.

gajo niti polovico družinskega minimuma in so najnižje v vsej Evropi. Zdravstven položaj tekstilnih delavcev je zelo mizeren. Skoro polovico smrtnih slučajev je vzrok tuberkuloza.

5. Delovni čas je v mnogih slučajih nad 8 ur dnevno in to, ne da bi se delavcu plačalo čezurno delo. Tudi so delovni prostori v mnogih slučajih nehijski, z nezadostno kubaturo ali pa brez zadostne ventilacije.

Služba Inspekcije dela je absolutno nezadostna.

6. Delavske organizacije delodajalci po navadi brskirajo in nastopajo sovražno napram njim. To se opaža pogosto pri oblastih. Zato je delavska samopomoč zelo ovirana in so dani celo pogoji, da se delovni pogoji še poslabšajo.

Potrebne mere.

1. Omogočiti se mora svobodno organiziranje tekstilnih delavcev.

2. Skleniti se mora kolektivna pogodba med delavsko organizacijo in tekstilno industrijo za vso državo.

3. Delovni čas ne sme na noben

Delavski prosvetni družabni večer „ZARJE“

bo v soboto, dne 18. aprila 1936 ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice v čast delegatom, ki se udeležijo kongresa Strokovne komisije za Slovenijo.

Na sporedu bo: Godba »Zarja« bo zaigrala delavske skladbe. Istotako mandolinski orkester »Zarje«, Pevski zbor »Zarje« bo uprizoril »Fantje in dekleta na vasi«, neke vrste poskusa narodne opere iz narodnih pesmi. Igrala se bo burka »Srečka« od znanega delavskega pisatelja, ki pa neče, da se pove njegovo ime.

Večer bo prav prijeten, družaben in vesel.

način prekoračiti 8 ur dnevno, a poleg tega se radi treh izmen mora delavstvu dati čas za kosilo, ne da bi se mu odtrgalo od zaslužka.

4. Z zakonom je potrebno ustvariti možnost in organe, ki bi predpisovali minimum mezde, pod katerega bi ne smele pasti.

5. Služba Inspekcije dela se mora povečati in v najkrajšem času se mora izvršiti temeljiti pregled vseh tekstilnih podjetij.

6. Denarne kazni delavstva se morajo vzeti iz absolutne oblasti delodajalcev in jih dati paritetnim komisijam s pravico pritožbe na drugo in-

štanco, kakor predvideva Obrtni zakon. Denar, ki se dobiva od kazni, se mora porabljaati za podporo bolnih tekstilnih delavcev v podjetju pod vodstvom obratnih zaupnikov.

7. Podjetja, v katerem so delovni pogoji težji od normalnih, se mora obremeniti s posebnim socialnim davkom v korist bolnih in brezposelnih delavcev. Iz teh sredstev se ima ustvariti fonde pri pristojnih Okrožnih uradih, s katerimi se podpira zbolele in onemogle tekstilne delavce tistih tekstilnih podjetij.

Pripomba uredništva: Za tekstilno delavstvo priporočamo knjigo »Ujedinjeni Sindikati«, zvezek 1—3, 1936, v kateri je izborna in pregledna opisanih ves pregled tekstilnega delavstva in tekstilnih podjetij ter položaj tekstilnega delavstva.

Cankarjeva družba

Sodruzi in sodružice, ne pozabite! Proletarska izobrazba in kultura je temelj in motor proletarske zavednosti in odločnosti delavca in delavke. — In knjige Cankarjeve družbe Vam nudijo proletarsko izobrazbo in proletarsko miselnost. Zato pri- glasite se in plačajte članarino 20 Din za 4 knjige poverjeniku C. D., ki je tam pri Vas. Če ni moč naenkrat 20 Din, pa v ebrikih vsako soboto, ali vsakega prvega.

Bodimo MI!

Anton Debeljak v »Ljubljanskem Zvonu« — februarška številka.

Sodobno

Kdo, tretjerednica, težak, trgovec, kdo več med nami si od ust pritirje, kdo večkrat dinček siv v skrbljivo vrže, kdo vedno bolj grmadi Petrov novček?

Ko zvrhan je globoki rimski kovčeg, misijonar denarce vse postrže in žuri se čez morje, da čim brže v nebo bi mogel afriški surovček.

A zdaj kupili so za Novček tanke, topove, krogle in strupene pline pa neugneno strojno ragljico.

Letalo, glej, z ometične višine, namerjeno v krščanke in poganke vse goni v raj z moderno naglico.

Ivan Vuk:

Delavska roža

Na oknih nagelj, glej, duhteč, lepo škrlatastordeči — Od kod obleko si dobil, da si tako se okrasil?

Simbol sem Vaših vročih borb — kri Vaša v me se je cedila, na rožnih listih se strdila, bodreč Vas k zmagi z davnih dob.

Na oknih nagelj, glej, rdeči, ljubezni to je cvet iskriči, sad naše žgoče je krvi, ki o svobodi govori!

Angelo Cerkenik:

Umetnost, tendenca in propaganda

(Predavano na prosvetnem večeru »Zarje« 29. II. 1936).

O umetnosti je mogoče govoriti malone vso večnost, povedati pa zelo malo ali skoraj nič, zakaj ni je večje umetnosti nego o umetnosti povedati kaj stvarnega in oprijemljivega.

Moj namen niti ni, da bi Vam skušal povedati, kaj je umetnost, marveč hočem le analizirati nekoliko trditev, ki bi rade ukovale umetniško ustvarjanje v okove neke umišljene avtonomije.

Mislil namreč, da moremo o umetnosti vsaj nekaj popolnoma zanesljivega reči, in to je:

Umetnost je ali bi vsaj morala biti najpopolnejša podoba — svobode, umetnost je ali bi vsaj morala biti očitovanje želje in hrepenenja po tisti najpopolnejši dosegljivi svobodi človeške družbe in posameznika, ki mora

biti danes gibalo in ideal vsakega pozitivnega in naprednega gospodarstvenega, socialnega, kulturnega in političnega gibanja.

Kakor nam zlata pšenica glasno pripoveduje, da je mnogo deževalo, da je zemlja, iz katere je pšenica zajemala svojo hrano, bogata in radodarna, tako nam tudi umetnina vsedar očituje, kakšno je življenje, iz katerega so korenine umetnine sesale svojo hrano.

Vsaka umetnina je odprta knjiga življenju, vsaka resnična umetnina očituje življenje, želje, hrepenenje, voljo, upanje svoje dobe in svoje okolice. Ni je bolj zanesljive priče zgodovine nego je vprav umetnina! Glede tega ni nobenih dvomov. O tem mislimo več ali manj vsi enako.

Šele pri vprašanju, kakšna je naloga umetnosti, se ločimo ter začnemo hoditi po navidezno različnih potih.

Skrajna kulturna desnica trdi, da je umetnost pojav, ki živi zaradi samega sebe, ki nima pravzaprav v življenju nikakšne druge naloge, nego ustvarjati v svojem lastnem območju lepoto. Ta trditev je tako nezmisljena, da je skoraj odveč zavračati jo. Vendar pa jo hočem prav na kratko zavrniti z ugotovitvijo, da umetnost ne nastaja sama po sebi ali sama iz sebe, marveč jo ustvarjajo sile, ki živijo izven nje. Po železnem zakonu doslednosti mora tudi namen te stvaritve ležati izven območja nje same.

Ostala kulturna desnica, ki je pomaknjena za nekoliko stopinj na levo ter je spoznala, da je pravkar popisana trditev nevzdržna, je našla za umetnost novo fermulo, rekoč:

Umetnost je avtonomen fenomen, ki mora biti sicer življenjski, ki mora črpati svoje sile iz živega življenja, ki mora življenju služiti, vendar pa popolnoma samostojno v okviru neke določene neopredeljene avtonomije. Lahko bi zatoreji rekli: Umetnost zavzema v življenju človeške družbe poleg gospodarstva, politike, religije svoje docela samostojno mesto.

Mislil, da je sploh težko potegniti ostre ločilnice med življenjskimi in družabnimi pojavi, kakor so n. pr. gospodarstvo, politika, kultura, religija. Zakaj vse to je v tako ozki medsebojni odvisnosti, da so vsi ti pojmi le sinonimi za eno ter isto življenjsko očitovanje. Še mnogo manj pa je mogoče ločiti od tega tako čudno za motanega življenja umetnost ter jo

utesniti v okove neke avtonomije.

Saj ni potrebno mnogo teoretizirati, potrebno je le bežno in fragmentarno pogledati v zgodovino:

Ena izmed največjih umetnin je nedvomno Sveto pismo starega testamenta. In kdo more trditi, da je Sveto pismo očitovanje tega tako zvanega avtonomega fenomena? Sveto pismo je vse: je tako rekoč zgodovina židovskega naroda, je zakonik, ki urejuje razmerje med bogom in človekom na eni strani ter razmerje med posameznikom in družbo na drugi strani, je z eno besedo nekakšna enciklopedija vsega življenja in izživljanja židovskega rodu tiste davne dobe. Ali pa vzemimo slikarstvo in kiparstvo! Koliko pa je bilo do konca srednjega veka posvetnih slik in umetnin upodablajoče umetnosti, ki ne bi bile očitno službovale religijam in njihovim organizacijam: cerkvam ter apoteozi vojskovodij, vladarjev pomembnih in nepomembnih državnikov? Ali more kdo trditi, da niso znamenite maše, oratoriji — umetnine? Ali so se mogoče vse te umetnine očitovale kot simptoni nekega avtonomega fenomena? Največkrat so vse te umetnine bile sploh naročene! Naročene pa so bile z nekim določenim namenom; ker so bile z nekim docela določenim namenom naročene, so morale biti tudi tako ustvarjene, da so mogle tistemu določenemu namenu služiti.

Ze ta bežni in fragmentarni pogled v zgodovino nam odkrije, da ni bilo nobene velike umetnine brez — namena ali, kakor pravimo z latinskimi imenom, brez tendence.

In res! Zaman bi skušali v vsej zgodovini umetnosti najti kakšno umetnino, kakšno res veliko in pomembno umetnino, ki bi bila ustvarjena brez vsakršnega namena. Pa tudi če bi katero takšno umetnino našli! Dejstvo, da je bila ogromna večina splošno priznanih umetnin tendenčna, dokazuje, da je beseda o umetnosti, ki bi bila avtonomen fenomen, docela življenjska fraza, fraza, porojena iz zadrege in zavesti, da je začela umetnost služiti novim naprednim in osvražnim prevratnim gibanjem... Tako je postala beseda o avtonomnem fenomenu samo posredno ali neposredno plačana robota služabnikov bogatega zakupnika gospodarstva, kulture in politike, tako je postala beseda, ki naj bi bila postala magična formula o netendenčnosti umetnosti,

služabnica najbolj umazane, koristoljubne in nazadnjaške tendence! — Kulturna levica je brezpogojno priznala, da ne more namen ali tendenca prav nič škoditi kakovosti umetnine. Še več! Upravičeno je izrekla trditev, da je ni prave in res velike umetnine brez tendence, da je malone vsaka velika umetnina tendenčna! Vendar pa so se tudi pojavile difference. Pojavili so se veliki duhovniki umetnosti, — omenim naj n. pr. znanega nemškega pisatelja Tollerja! — ki so rekli, da mora biti sicer umetnost tendenčna, da pa ne sme biti propagandna! Tudi pri nas je Toller našel mnogo posnemalcev.

Pred to najnovejšo razlago smo morali začudeni obstati, zakaj ni ju bolj sorodnih sinonimov nego sta tendenca in propaganda. Propagirati pomeni, razširjati neko misel, neko hotenje... V bistvu je to zgolj ostvarjanje nekega namena... Če že imam neki namen, če priznam, da imam neki namen, zakaj ga ne bi smel skušati ostvariti? Človek, ki ima namen samo zato, da ima namen — ali ste takšno čudovišče že videli? Doživljamo čuden paradoks, da se znajde kulturna tendenčna levica na isti platformi s skrajno kulturno larpurartistično desnico, kajti končni efekt prve kakor druge misli je enak... Propagandno istovetijo z vsiljivostjo, ki more uvalca umetnosti odbijati. Kakor da se propaganda, ki je vsiljiva, sploh more imenovati propaganda! Skoraj neizogibno je, da ne more vsaka umetnina vsakomur ugajati, skoraj neizogibno je, da skoraj vsaka res velika umetnina mnogotere ljudi — odbija, ker le umetina, ki vzbuja veliko ljubezen, vzbuja tudi veliko sovraštvo... Vse velike stvari izzivajo velika čustva in velika protislovja, prav tako tudi velike umetnine! Kdor prizna, da more ali celo mora biti umetnina tendenčna, mora biti dosleden ter priznati, da mora biti umetnina tudi propagandna. Ali še bolje: Kdor prizna tendenčno umetnost, avtomatično prizna tudi že propagandno umetnost! S tem, seveda, nikakor nočem trditi, da mora biti vsaka umetnina propagandna, kakor niti ne, da je že vsaka propaganda — umetnost!

Naposled se moramo še vprašati, kdo je vpravičen speti umetnost v okove ter ji narekovati, do kod in kam sme iti?

Rekli smo, da je umetnost bojevnica za najpopolnejše dosegljivo svo-

STROKOVNI VESTNIK

LESNI DELAVCI

Lesni delavci, Črnomelj. Naša podružnica je imela člansko zborovanje za godno delavstvo na dan 22. marca t. l. v gostilniških prostorih Ivana Röhthela na Planini pri Črnomlju. — Zborovanje je vodil podružnični blagajnik sodr. Božičević Ivan. V svojem govoru je delavstvu obrazložil natančno pomen strokovne organizacije. Ker je bilo precej članov novih, so bila prečitana pravila društva in pravila prispevkov, da vsak član ve, kakšne pravice in dolžnosti do društva ima.

Govornik s. Božičević je apeliral na delavstvo, da se naj vse organizira v svoji strokovni organizaciji, ker to nam je edino izhodišče, da si s združenimi silami priborimo to, kar si poedini ne more.

Poslušalci so pozorno poslušali govornika in na koncu prosili, da se pri nas naredi še kakšno predavanje o socialni zakonodaji, da se delavstvo sezna s socialno zakonodajo. Zborovanje je zaključeno z besedami: V slogi je moč v delu rešitev.

Ljubljana

Dne 15. marca t. l. se je vršil 43. redni občni zbor podružnice Zveze lesnih delavcev Jugoslavije v Ljubljani v Delavski zbornici, ter je bila udeležba zadovoljiva. Občni zbor je vodil agilni in mladi sodrug, ki vzorno vodi posle predsednika, to je sodrug Joško Vrbinc. Podal je zelo izčrpno poročilo o poslovanju podružnice, naglašal je, da je to 43. redni občni zbor, treba je da sledimo onim sodrugom, ki so postavili to organizacijo. Uvodoma se je spomnil premirnega sodruga Trampuža, ki ga je smrt pobrala v nekaj dneh, bil je stari sodrug in dober zadrugnik, mladina naj sledi njegovemu vzgledu, navzoči so počastili spomin na njega stoje.

Posamezni podružnični funkcionarji so podali svoja poročila. Radi velike brezposelnosti je največ poslovala blagajna, ki je izplačevala članom brezposelnostne podpore. Podružnica posluje v redu in so po veliki večini funkcionarji sodruhi v nji že več let, osobito pa blagajnik Virant ml., ki jo vodi polnih 10 let.

Centralni tajnik sodr. Bricelj pozdravi v imenu centrale ta občni zbor z željo, da podružnica bojuje borbo za izboljšanje dalje. Podružnica ima za seboj že težke in bridke izkušnje, ta doba 43 let je za podružnico velikega pomena. Le malo je organizacij v Ljubljani, da imajo tako dolgo dobo dela za seboj. Težko je delovanje med delavstvom v času, ko vlada taka velika brezposelnost. Ljubljana sama preživlja težke čase, ali je kljub temu na boljšem, kjer brezposelnost pride preje do svojih pravic kot pa v drugih krajih, osobito na deželi. Če ravno je tako težko stanje lesnega delavstva, je kljub temu članstvo naraslo, kakor tudi nove podružnice. Centrala vrši delo, ki ji je poverjeno v polni meri, le potrebno je, da članstvo isto tako vrši delo in pomaga graditi in širiti našo misel. V enournem govoru je obrazložil stanje lesnega delavstva, ki živi v tako mizernem stanju kot se nikoli. Vsi podjetniki licitirajo na račun nizkih delavskih mezd. Tu bi morala nadzorna oblast, ki oddaja javna dela, gledati na to, da se delo odda onemu podjetniku, ki plača delavca času primerno. To pa se danes ne vrši, ker ni pritiska od delavstva samega. Treba je, da bi se pri oddaji javnih licitacij pritegnilo zastopnika strokovne organizacije, kateri bi dal svoje pripombe, to bi bilo v korist celote. Treba je, da se delavstvo organizira po vseh delavnicah, male delavnice delajo večinoma preokrasno delo, ki pa se ne plačuje, da ne govorimo o mezdah, ki niti iz daleka ne odgovarjajo današnjim razmeram. Ako imamo

že toliko borbe za nami, naj nas ne straši delo, da bi ga ne počeli tudi v tej smeri.

Pri volitvah so bili izvoljeni sledeči sodruhi: Vrbinc Joško, predsednik; Vilfan Fran, podpredsednik; Pečar Maks, tajnik; Virant Anton, ml., blagajnik; odborniki: Doma Emil, Brank Franc, Brolih Anton, Bizovičar Ivan. Nadzorstvo: Erjavec Lojze, Berčič Stanko, Gregorič Joško. Novo izvoljeni odbor je sprejel poverjeno mu zaupanje, s pozivom na delo je predsednik zaključil občni zbor ob 11. uri.

Lesni delavci — Maribor

Podružnica Zveze lesnih delavcev Jugoslavije v Mariboru je imela svoj redni občni zbor dne 1. marca t. l. v prostorih D. Z. Udeležba ni bila taka kot bi morala biti, delavstvo se noče zanimati za svoje težko stanje.

Funkcionarji so podali svoja poročila prav izčrpno, vsi so vršili poverjena jim mesta tako kot se spodobi, le članstvo se premalo zanima, da bi svoje izvoljene funkcionarje podpiralo.

Med poročili je podal obširno delovne centrale sodr. Bricelj, ki je v enournem referatu obrazložil vse hibe, ki so po veliki večini med lesnim delavstvom. Gospodarsko krizo, ki je najbolj prizadela lesno industrijo, je zadel novi udarec »sankcije«, ki se izvajajo napram Italiji. Na tisoče lesnih delavcev je s tem trenutkom ostalo brez dela in jela. Potreba je, da se mero-dajni faktorji zavzamejo na pristojnih mestih za usodo teh revežev. Bednostni fond naj se porablja v svrhe, ki je namenjen, želimo le, da bi tudi javnost zvedela, kako se je ta fond upravljal?

Delavstvo je ostro grajalo, da nadzorna oblast dovoli, da se v tem času, ko vlada taka nezaposlenost v lesni stroki, izvršujejo dela v velikem obsegu v Mariborski kaznilnici. Zalostno je le to, da tako početje podpirajo nekateri naši vodilni funkcionarji v Mariboru. Mnogo je šlo resolucij na mero-dajno oblast, na vseh zborovanjih smo protestirali proti tem, tudi ti naši, ki ne čutijo tega kot mi, bi morali naše težnje upoštevati.

Pri volitvah se je izvolilo novo upravo, ki si je nadela nalogo, da gre na delo za pozitivno organizacijo, potem katere je treba, da si mariborsko delavstvo uredi delovne razmere. Odbor se je izvolil naslednji: Skrinjar Ivan, predsednik, Černec Rudolf, podpredsednik, Dajčar Joško, tajnik, Erman Ivan, blagajnik, ostali odbor Kopič Franc, Janežič Franc, Večan Ivan, v nadzorstvo pa Trofenik Lojze, Wizjak Fric, Klemenčič Lojze.

Pri zadnji točki pa se je dalo nove smer-nice odboru za bodoče delo naše podruž-nice. Pozivamo vse lesne delavce, da se okle-nejo strokovne organizacije, zato vsi v Zve-zo lesnih delavcev Jugoslavije.

Dajčar Joško.

ŽIVILCI

Ljubljana — mesarji

V soboto, dne 14. marca t. l. ob pol 11. uri zvečer se je vršil v salonu Hotel Lloyd ustanovni občni zbor organizacije ljubljanskih mesarskih pomočnikov. Organizirano jih je do zdaj 70, kar je za kratko dobo, odkar so se začeli tudi oni prebujati — velik napredek, saj je bil njihov prvi sestanek šele 7. marca.

Občnemu zboru je predsedoval s. S. Margetič. V odbor pa se je izvolilo sledeče mesarske pomočnike: Polak Hinko, Žužek Karl, Rezar Ivan, Pušavec Jože, Zabaso Ivan, Jelševar Ivan in Gornik Anton. O položaju delavskega razreda, o živilski stroki, predvsem pa o mesarski obrti in mesarskem pomočniku, je govoril s. Tome: Tudi mesarski pomočnik je eden tistih najbolj izkorisčenih kuližev, ki je prav dobro zapopaden v sledečem odlomku:

reakcionarne okolice, v kateri živijo in zaradi katere živijo!

Takole modrujoči skoraj neizbežno in vedno pozabljajo, da se naposled posameznik mnogo laže moti in zmoti nego milijonski kolektiv, ki ustvarja zgodovino.

Takole bi lahko modrovali in govorili vso noč, pa bi o umenosti povedali komaj toliko, kolikor je za nohtom črnege...

Kajti: Umetnost je neopredljiva enako kakor življenje, enako kakor narava, enako kakor vesolje, enako kakor vesoljstvo...

Važno pa je, da vemo: mimo vseh razglabljanj, mimo okovov, v katere skušajo majhni in veliki možgani utegniti umetnost, hodi umetnost po svoji zmagoviti poti kot sobojevnica vse-splošne zgodovine za lepše, boljše in plemenitejše življenje.

In nikdo ne more umetnosti tako ljubiti, kakor jo ljubi majhen človek, zakaj umetnost mu ni le dezert na preobložen mizi, marveč njegova sobojevnica.

Skozi viharje in megle mu pre-mnogokrat kaže pot, razgrinja in raz-ganja noč in temo, zakaj njena velika naloga je naloga zgodovinskega raz-voja človeške družbe, ki hrepeni:

k soncu, k svobodi!

»Manj strašna noč je v črne zemlje krili
Kot so pod svetlim solncem sužni dnovi!«

Če se pogledimo v delavske družine, v njih razgovore ... med drugim, ko se daje otrokom, sinovom, razne lekcije ... za peka ali pa za mesarja se pojdi učiti ... boš vsaj sit — ti ne bo treba stradati ... pa če boš priden in boš hranil, boš postal mojster itd. Mnogokrat se spravi sina proti njegovi volji, da si izbere tak poklic, ki ima direktni opravke z jedačo ali pijačo, t. j. v živilski obrti. Proti volji sina, pravimo, ker se mu slika le polni — želoдец. Ne razloži pa se mu, da so živilske obrti (večinoma) v naši državi še na zelo nizki kulturi; napram naprednim državam naravnost necivilizirane. V živilski stroki, predvsem v pekovski in mesarski obrti je nadprodukcija pomočnikov 40%, ako ne še večja. Neopobito dejstvo je, da se v teh dveh strokah vajenci po svoji učni dobi (večji del) nezaposlijo v njihovi obrti! Zakaj ne? Kadar postane vajenec pomočnik, mu je dati tudi plačo za njegovo delo, (klofute tedaj odpadejo). Stara melodija — nazadnjaškega in požrešnega delodajalca in pa umazana medsebojna mojstrska konkurenca — pa je: zakaj plačevati pomočnika, če je pa na izbiro vajencev in zastoj! Sicer niso vsi mojstri enaki starokopitneži, vendar je še mnogo preveč takih, ki, če le more producira svoje izdelke z nobenim, ali pa čim manjšim številom pomočnikov in tem več z vajenci. Tako gre vsako leto gotovo število iz vajenca postajajoči mladi pomočnik na ulico, v kader brezposelnih. V prvi brezposelnosti, vdan naivnosti, upajoč, ne verujoč, da se mu ne bo posrečilo dobiti mesto v njegovi stroki in pa eventualna pomoč sorodstva ali »bližnjih«, mu daje korajžje vztrajanja. Nekateri imajo srečo, da v doglednem času pridejo do dela. Pretežna večina pa je izpostavljena vse mogočemu. Ko so porabljeni vsi — morebitni — prihranki, ko jim je njih bližnja okolica odpovedala pomoč in ko je izginila poslednja obleka, skratka — vse, razen kar je še na telesu, tedaj se izločijo iz svoje obrti, avtomatično. Nastane doba suhih let — toda brez egiptovskega Jožefa, ki se je tudi za tedanje »reveže« brigal in jih rešil pogina. Doba pomanjkanja in stradanja! ... Iščejo zaslužka, kakršnegakoli. Ponujajo se za težake pri javnih zgradbah itd., nevedoč ali pozabljajoč, da je še večje število nezaposlenih ne kvalificiranih delavcev kakor pa kvalificiranih. Tudi oni se torej pridružijo velikanski številki, brezposelnih delavski armadi. Tu pa so izpostavljeni ti mladi pomočniki še drugim nevarnostim, ki jih zape-ljujejo v demoralizacijo in degeneriranje, tatvini, pijančevanju, uboju itd. Mero-dajne oblasti vse to vidijo, tudi ministrstvo socialne politike, ki bi moralo biti prvo in za-ustaviti propast mladine in splošnega propada brezposelnih. Toda vse te instance vse to le gledajo in se ne zganijo. Zganiti pa se bodo morali živilski delavci sami, mesarji, peki itd., ter si priboriti človeku do-stojno življenje — boljši socialni položaj. Zahteva živilskega delavstva je predvsem: nedeljski počitek, odprava nočnega dela, izenačenje delovnega časa, kakor ga imajo

ostale stroke po zakonu o zaščiti delavcev, kolektivne pogodbe, omejitve števila vajencev itd. Radi nedeljskega počitka v me-sarski stroki se je pokrenilo že vse potreb-no, ter bo v najkrajšem času izdala banska uprava tozadevno uredbo. Ljubljanska po-družnica živilcev je izdala na mesarske moj-stre vprašalno polo, na katero se je od 110 mojstrov podpisalo in izreklo 70 za odpravo nedeljskega dela. Tajnik živilskih delavcev s. Tome je vodil 24. marca deputacijo me-sarjev k g. banu in mu obrazložil težko in dolgo dnevno delo mesarskih pomočnikov ter se skliceval na zakon o zaščiti delavcev, ki je sicer nepopoln, vendar pa daje po § 14 itd nekako olajšavo tudi mesarskemu po-močniku, predvsem, nedeljski počitek. Do-bil je obljubo, da se nedeljsko delo v me-sarski stroki skurči na 3 mesece v letu. S tem je zaenkrat ljubljanskim mesarskim pomoč-nikom zagotovljen vsaj 9 mesecev nedelj-skega počitka.

Ljubljanski mesarski pomočniki! Začeli ste graditi vašo strokovno organizacijo — zgradite jo do vrha. Organizirajte vse ljubljanske in okoliške mesarske pomočnike — do zadnjega! Nedeljski počitek (če tudi še ni popoln) so priborili organizirani mesar-ski pomočniki, katerega pa boste deležni tudi vi, ki še niste organizirani in člani SZRJ sekcije mesarskih pomočnikov v Ljubljani. Vas vseh, ki še niste včlanjeni je va-ša prva dolžnost, da to storite, sicer vas bi moralo biti sram, da stojite ob strani in gledate kako se vaši sodelavci žrtvujejo.

Mesarski pomočniki stnite svoje vrste v močno organizacijo. Kadar boste to sto-rili, tedaj bodo naši uspehi še vse drugač-ni... Prvo kar moramo storiti, je omejitev števila vajencev, itd... Družnost! T.

Delavski pevski zbori pozor!

Izšel je 3. zvezek »Delavskih Akordov« in ima 4 pesmi za mešane zборе in sicer:

Bratje le k soncu, svobodi...
Delavski pozdrav
Mi, proletarska mladina
Mlada garda

»Delavski Akordi« so na 4 straneh, lično tiskani in priročni za pevce in pevke. Izvod stane Din 3.— Naročite takoj, da ne zmanjkajo, ker se jih je tiskalo samo določeno število. Na-slov: Delavsko glasbeno društvo »Zarja«, Ljubljana, poštni predal 290.

Peki — Ljubljana

Vsled pomanjkanja prostora izostane širše poročilo. Sporočamo le v toliko, da smo vložili spomenico v svrhu obnovitve kolektivne pogodbe. Zadruga ljubljanskih pekovski mojstrov nam bi morala že 19. marca tozadevno odgovoriti, tega pa do danes še ni storila, kljub temu, da je danes 4. dan preko tega roka. Ljubljanski mojstri so najbrž še mišljenja, da so pekovski pomočniki še vedno tista njihova igračka, s katero se dela po njihovi mili volji. Toda časi se spreminjajo in tudi takozvana kriza ne bo dajala več potuhte pretežni večini izkoriščevalno-zakrknjenim pekovskim mojstrom. Danes se mogoče še ne upošteva organizacije, ker izgleda, da je še mrtva, kar pa je le domišljija. Pekovski pomočniki se gibljejo, tudi tedaj ko jih mojstri podcenjujejo; saj jih niso oškodovali samo na plačah in drugih socialnih pridobitvah, oprtali so jim celo koš ter jih s tem ponižali do skrajnosti in uvrstili med — hlapce, še več: med Cankarjeve hlapce! Toda vsakega hlapčevanja je enkrat konec in ta je v neposredni bližini. To je uvidel tudi neki ljubljanski pekovski mojster sam, kateri se je udeležil zadnjega našega sestanka. Vse svinjarije, ki jih uganjajo ljubljanski pekovski mojstri na konto pomočnikov, si jih je lahko naložil v koš in jih odnesel v njih zadrugo. Težke so padale besede na račun mojstrov in vendar se ne »zbrichtajo«. Imajo trdo kožo in gluha ušesa. Zahtevajo namesto besed, dejanja. No, tudi to bodo v stanju ljubljanski pekovski pomočniki, ako se jih sili na nož. Vprašanje le je, kje bo bolj bolelo. Mi rečemo le eno, gospodje mojstri: čas nas je izučil, »rekrutabrijtung« je za nami! Ako nas boste prisilili do skrajnosti, tedaj bomo operirali z vse drugimi zakonitimi sredstvi, ki so sicer že danes v zakonu, vendar pa vam kakor tudi pomočnikom po večji del neznani...

Iz teh besed bodo postala fakta — dejanja! Vam pomočnikom pa stojijo vrata v organizaciji odprta, pridite in včlanite se! Podružnica SZRJ v Ljubljani bo prisiljena, da v kratkem omeji sprejemanje novih članov. Kdor bo ta rok zamudil, se ne bo mogel več organizirati, posledica tega pa bo, da ostane nezaščiten in bojkotiran tudi od naše strani, sčasoma bo njegovo edino delo le še — koš! Mislimo, da se razumemo. Povdarimo naj še, da ne bomo nobenega prosili, da se organizira. Tudi smo mi razredna in borbena organizacija, ki nemara mež!

Ob zaključku lista smo prejeli odgovor mojstrov, ki sporočajo, da smatrajo današnje prilike za neugodne za sklepanje kolektivne pogodbe itd. — Torej bo treba podvzeti druge korake. — Družnost!

RUDARJI

Ukinitev čl. 219 obrtnega zakona

V sedaj veljavnem Obrtnem zakonu je bila med drugim v čl. 219 določba, na podlagi katere je imel delavec pravico do svoje mezde za teden dni, tudi v slučaju bolezni, ki je trajala nad sedem dni in ki je ni delavec namenoma zakrivil. Ta člen v Obrtnem zakonu ni nič drugega, kakor izpopolnitev čl. 1154 b občedržavlanskega zakona v bivši Avstriji iz leta 1917. Ta člen je namreč dal delavcu pravo, da je za slučaj prvih sedem dni bolezni dobil razliko med njegovo hranarino in dejansko višino njegovega prejšnjega zaslužka, katero je moral doplačati podjetniku. Zakonodavec je s tem zasledoval namen, da je treba delavcu takoj s početka obolenja nuditi možnost za boljše prehrano in s tem v zvezi ga napraviti za odpornejšega proti daljši bolezni. Z Obrtnim zakonom v čl. 219 je bilo pa to zboljšano v toliko, da delavec ni prejemal samo razliko temveč celo mezo.

Ko je stopil v letu 1932 v veljavo novi Obrtni zakon, je naravno, da se je hotelo delavstvo tudi poslužiti ugodnosti, ki mu jih ta zakon nudi. Posebno med rudarji je bilo zanimanje za določbe tega zakona zelo veliko. Saj je poklic rudarjev najtežji in najnevarnejši. Zato je bila njih odločna zahteva, da se ta zakon tudi čimprej praktično uveljavi. Ko so rudarski podjetniki to videli, so napravili hajko, češ ta zakon ne velja za rudarje. Moralo je priti do več sodnijskih razsodb, katere so vse odločile v prid rudarjev. Ko so rudarski podjetniki sprevideli, da bodo končno le morali priznati veljavnost določb tega zakona tudi za rudarje, so začeli iskati razna tolmačenja, kako bi v svoj prid vsaj omilili določbe zakona. Ko to ni šlo, in ko tudi to ni držalo, da je uprava drž. rudnikov trdila da njeni rudarji kot državni nameščenci (!) po čl. 208 o. z. ne spadajo pod njegove določbe, so začeli rudarski podjetniki tiho obstrukcijo proti določbam tega zakona.

Tako smo imeli priliko slišati iz ust predstavnika enega največjega rudarskega podjetja v naši državi, da kljub temu, da da podpis za priznanje tega zakona, se bo proti tem določbam boril. In kako je bilo v praksi? Zapisnik je bil podpisan, od rudarske oblasti potrjen, a na obratu, kjer bi se moral praktično sprovesti, je pa bilo šest rudarjev ravno zato odpuščenih, ker so po obstoječem zakonu gospodarsko preveč obremenili podjetje. Na posredovanje so bili si-

cer nazaj sprejeti. Na obratu je sicer še potem bilo razglašeno, da lahko vsak to enotensko mezo dvigne, ki je bil nad teden dni bolan, a notranje se je pa dalo delavstvu razumeti tako, da kdor se bo tega poslužil, ta naj računa z odpustom. Tako se je upošteval čl. 219 o. z. pri podjetju, o katerem ne smemo govoriti najslabše. Če smo zadnji stavek zapisali tako, smo to napravili radi tega, da s tem povemo, da pri večini rudarskih podjetij še sploh Obrtni zakon ni prišel do veljave.

Pod takšnimi okoliščinami se je uveljavljal Obrtni zakon za rudarje. Zato ni čudno, če je med rudarji zavreščalo kakor v panju, ko so zaznali, da se v členu 86 odst. 9 finančnega zakona za leto 1936-37 razveljavlja člen 219 Obrtnega zakona za bolne rudarje. Zveza rudarjev, Delavska zbornica in II. rudarska skupina so zahtevali nujno posredovanje za preprečitev nameravanega. Poslale so se v Beograd spomenice. Poslali so se v Beograd dolgi in dragi brzojavni na kr. vlado, na predsedstvo senata, ja, celo na posamezne ministre in senatorje. Rudarji so bili globoko prepričani, da gospodje, ki danes imajo za odločati, ne bodo pustili, da se ta majhen poboljšek, ki so ga predvidevali (dejansko še v celoti ne uživali) odvzame.

Ali žal, to kar rudarji niso pričakovali, to se je zgodilo.

Pa ne obupati, temveč organizirajte se v vaši razredni strokovni organizaciji Zvezi rudarjev Jugoslavije.

Kaj je z narečili premoga?

Rudarji postajajo nervozni

Mislimo, da panoge delavstva v državi, katera bi bila gospodarsko tako v propasti, kakor so to naši rudarji, vsled večletnega praznovanja sihtov. Pa ne samo to. Vsakoletno mešetarjenje za nabavo premoga državnim železnicam na škodo naših rudnikov in rudarjev, je tisto zlo, katero obstoječe zlo še povečava.

Lahko je gospodom pri Trboveljski družbi reči: Če ne dobimo toliko in toliko naročil, bomo toliko in toliko rudarjev reducirali. Ja, ja, to je lahko. Ali od česa se bo pa ta reducirani rudar preživljal s svojo družino? Tega pa nobeden ne vpraša.

Ker se v revirjih noče nič povedati, kaj se namerava, povemo mi to.

Ponovna stavka rudarjev v „Stanovskem“

V sredo, dne 18. marca t. l., so rudarji rudnika „Stanovske“ pri Poljčanah ponovno stopili v stavko radi neizplačila mezd, katerih en del jim podjetje dolguje še za mesec december l. l. To je zdaj že tretjič, odkar morajo ti rudarji stavkati za izplačilo svojih zaslužkov. Podjetje se je sicer že lanske leto zavezalo s pogodbo, da bo za naprej v redu izplačevalo delavske mezde. Ali to podjetje misli, da pogodba ne velja za njega.

Radi tega so rudarji ponovno sklenili ustaviti delo vse dotlej, dokler podjetje ne izvrši dane obljube. Med tem časom je podjetje delavstvu sicer nekaj izplačalo, vendar rudarji pravijo, da ne gredo prej na delo, dokler se jim še ostali del zaslužkov ne izplača. Glasom zapisnika, ki ga je podjetje podpisalo na rudarskem glavarstvu v Ljubljani dne 23. marca t. l., bi se to moralo zgoditi do 5. aprila t. l., to je, da podjetje izplača vse zaostanke na plačah do 15. marca t. l. Ako podjetje zahtevano ne bo izvršilo, potem bo izstavitve dela trajala dalje. V tem slučaju se bo med rudarji uvedla splošna nabalna akcija za te rudarje. Začasno je pa Zveza rudarjev v Zagorju in Delavska zbornica v Ljubljani poslala prizadetim podporo v znesku 1500 Din. Na vsak način se mora podjetje navaditi na redno izplačilo, ali pa se bo moral rudnik na dražbo pogotati. Zakaj lačni ljudje ne morejo delati, še manj pa od zraka živeti.

BRIVCI

Ljubljanski brivci in nedeljski po-
čitek

Avtor v »Sl. Narodu« od 20. III. 1936
je imel namen preprečiti javnost in oblast,

»ADRIA«

PRAŠEK JE BOLJŠI!

da je naredba banske uprave o zapiranju brivnic ob nedeljah nepravilna in potemtakem škodljiva vsem malim brivskim mojstrom, ter da je s tem tangiran njihov življenjski obstoj. Mi pomočniki, skupno z 90% mojstrov, želimo dokazati javnosti in pisca, da brivska kriza ni nastopila vsled nedeljskega počitka, temveč radi splošnih socialnih težav vsega obrtništva.

Gospod pisec trdi, da si je Zadruga brivcev v Ljubljani izposlovala minimalni cenik, in da je po mišljenju pisca s tem poglobila krizo v našem obrtu.

To lahko misli samo obrtnik, ki nič ne misli. Le poglejte si malo v Zagreb. Videli boste, da so tam deložacije brivcev skoraj dnevne, ker vsak konkurira kakor hoče. Razlog temu je, da se je našla skupina konkurentov, kateri so mislili na ta način osigurati svojo bodočnost. Doživeli pa so nasprotno. Uničili so sebe in mnoge druge solidne obrtnike, tako da danes mnogi od teh z lopato v roki kopljejo temelje za novi železniški most v Zagrebu. To je rezultat takozvane »umazane konkurence«. Zato je akcija zadruge hvalevredna. Saj ta cenik omogoča vsakemu, pa tudi revnemu človeku, da se posluži brivca, ko istega potrebuje. Da, rajši skromnejše živeti, kakor pa vsled umazane konkurence predčasno umirati. 60 ur tedenskega dela je za današnjo potrebo dovolj. Nedeljsko obratovanje, to je 3 ure nedeljskega dela, še ni rešilo nobenega brivca in tako tudi Vas gospod pisec ne bo.

Gospod pisec pravi, da zakon dovoljuje pomočniku delo ob nedeljah in zato nadomestni počitek. Toda izgovor pomočnikov ni jalov, kakor ste zapisali, ampak res je. Ko so namreč razni pomočniki iskali nadomestila, so ravno pri mojstrih, kateri tako forsirajo nedeljsko delo, dobili odgovor:

»Če nočete delati, pa pojdite!«

Pravite, da je delavca sram ob sobotah hoditi k brivcu. Tudi to spada v preteklost. Današnji delavci 99% gredo v soboto k brivcu. Kar se pa tiče nezaposlenih, pa itak ne morejo k brivcu. Saj so mnogo revnejši kot so pa mali brivski mojstri.

Sedaj pa še to! Dotikate se tudi vprašanja, zakaj so gledališča, kina, kavarne, gostilne in tako dalje, ob nedeljah lahko odprte. Mi pomočniki in skoraj vsi gg. mojstri se vam, gospod pisec, čudimo, od kod črpate to Vaše mišljenje?

Ne vemo, ali primerjate britje z gledališko ali s kino-predstavo, ali primerjate britje s kozarcem cvička v gostilni pri kegljišču? Ali ne veste, da če bi vse to bilo ob nedeljah zaprto, da bi baš tedaj glavni dan brivskih dohodkov, t. j. sobota, takorekoč izumrla. Ali ne bi to še povečalo omenjeni »Vaš bedni položaj?« Tako! Povedali smo!

In zato mi pomočniki skupno z 90% mojstri prihajamo do zaključka, da ste Vi, gospod pisec, iz krogov onih mojstrov, kateri so v klub prepovedi kr. banske uprave ob nedeljah obratovali vse do 1. III. 1936, ko so jim oblasti s silo zaprle lokale. Da, edino ti mojstri tako obžalujejo nedeljski počitek, ker so si pridobili na ta način par gostov, kaj pada, na račun poštenih brivskih mojstrov, kateri so spoštovali zakon in imeli ob nedeljah zaprto.

Organizacija brivskih pomočnikov se kr. banski upravi najtopleje zahvaljuje, da je postopala po zakonu in nam končno vendar pripomogla do nedeljskega počitka.

STROJNIKI

Vsem strojnikom v vednost!

Po informacijah Pokojninskega zavoda v Ljubljani smo zvedeli, da je besedilo, ki ureja splošno zavarovanje vseh strojnikov, oziroma predlog, katerega je poslal Pokojninski zavod v Ljubljani g. ministru za socialno politiko iz fin. zakona izpadel. Kakšne sile so bile zato zadaj, da so preprečile eno najvažnejših vprašanj za strojnike, nam še ni znano. Gotovo pa je vzrok temu tudi premalo zanimanja strojnikov za svojo organizacijo. Kolegi! Naš boj za pokojninsko zavarovanje ni s tem končan, ampak ga bomo nadaljevali, dokler ne dosežemo svojega cilja. Vsem, ki še stojite ob strani pa kliče-mo vsi: V organizacijo! V boj za naše življenjske potrebe in pravico!

SPLOŠNA DEL. STROKOVNA
ZVEZA JUGOSLAVIJE

Tržič

Podružnica S. D. S. Z. J. v Tržiču je imela dne 19. marca t. l. svoj redni občni zbor. Sodr. predsednik je podal poročilo o delovanju podružnice. Iz poročila tajnika je razvidno, da je imela podružnica 17 sej, 4

Delavci! Najcenejše se oblečete, ako kupite narejene moške in deške obleke in perilo domačega izdelka tovarne

»TRIGLAV«,
JOSIP OLUP, Ljubljana, Stari trg 2,
Pod Tranto 1 in Kolodvorska 8.

V zalogi ima vedno hlačevine, klobuke, čepice, tkanine, šifone itd.

Obleke in perilo se izgotavlja tudi po meri po najnižjih cenah in po najnovejši fazoni.

Moje geslo je: Dobro blago, najboljša izdelava, nizke cene!

HERSAN ČAJ

Deluje dobro, če oboli želodec, jetra, ledvice.

Pomaga če imate poapnenje žil in hemoroide.

Olažuje bolečine pri revmatizmu in obolenju kosti.

Oblažuje bolečine pri mesečnem perilu in obolenjih kosti.

Odstranjuje motnje pri debelosti in povzroča vitkost.

Dobiva se pri vseh lekarnah.

Radiosan Zagreb

Dukljaninova 1.

Reg. S. br. 19.834/1935.

članske sestanke, 1 predavanje, 2 javna sestanka. Eno mezdno gibanje, katero se je zaključilo po eno dnevni stavki s popolnim uspehom. V preteklem poslovnem letu je članstvo naraslo za 203 člane. Sodr. blagajnik je poročal, da je bilo dohodkov 46.035.25 Din. Iz tega je razvidno, da je članstvo s prispevki v redu, pač pa se ne udeležuje tako polnoštevilno sestankov, kar je graje vredno. Nadzorstvo poroča, da so knjige, obračuni in potrdila v najlepšem redu in predlaga odboru in blagajniku absolutorij, kar se soglasno sprejme.

Za centralno upravo poroča soodr. Jakomin in v enournem referatu pokaže delo centrale, za kar ga navzoči nagrade z močnim aplavzom. Pri volitvah novega odbora se predlagala lista sprejme. Odbor se zave-da, da ga čaka še mnogo dela, zato kliče vsem članom in članicam: Ni zadosti, da plačati svoj prispevek, ampak morate biti tudi vsak borec in organizator. Obiskujte vsi sestanke in vsak naj bo opora odboru.

V predilnico je prifrčal en tujeroden ptič, pa se je pridružil tistim mojstrom, ki delavce(ke) šikanirajo. Imena teh ptičev za-enkrat zamočimo. Če ne bo boljše, potem prijavimo te ptiče oblasti, ker takih špi-cijalistov imamo v Jugoslaviji mnogo pre-več.

Zatorej delavci, vsi na branik in orga-nizacijo. — Družnost. Pika.

Kultura

»Snaga« št. 3 je izšla in prinaša razne celjubne razprave in nekaj lepih slik.

»Ujedinjeni Sindikati«, zvezek 1—3 so izšli kot lepa, 112 strani debela knjiga. Vsebina: Delavci o svojih potrebah in sklepi VI. kongresa Delavskih zbornic. Knjiga je nujno potrebna vsem strokovnim funkcionarjem in jo priporočamo za naročbo.

Remar »41« je krasen ruski roman, ki je tudi film. Knjiga, ki ima tudi slike, stane Din 10.— Naročite!

V vsako delavsko
stanovanje naš de-
lavski tisk!

Išče se

ANTON HAC

biv. rudarski nadzornik na rudniku
premoga »Dračevo« pri Skoplju.
Naj se takoj oglasi pri Pover-
jeništvu Radničke komore v Skop-
lju osebno ali pismeno zaradi
njegovega predmeta št. 331/30
od 21.500.— Din.

Vesele in srečne velikonočne praznike želijo svojim cenj. odjemalcem in gostom:

»BONBONIERA«

Korošec Antonija

Celje, Prešernova ul. 1. se pri-
poroča vsemu delavstvu.

IVAN REBENSCHEGG

slastičarna

Celje, Glavni trg 1 se priporoča
vsemu občinstvu. — Vsak dan
sveže pecivo in po nizkih cenah.

»MATO«

Specialna trgovina, nogavice in
perilo, naproti lekarni »Marija
pomačaj«
Celje, Glavni trg 10.

Kot novi odprt lokal se pripo-
roča vsemu delavstvu, postrež-
ba točna, sveže blago ter po
nizki ceni

KNECHTL IVAN

Celje, Glavni trg 10.

KARL LOIBNER, CELJE

Delikatese, specerija. Postrežba
solidna, blago dobro. — Pripo-
roča se vsemu delavstvu.